

Wijzigingen Wwft per 25 juli 2018

Op 25 juli 2018 is de Implementatiewet vierde anti witwasrichtlijn in werking getreden. Dit heeft geleid tot een aantal ingrijpende wijzigingen in de Wwft alsmede in het Uitvoeringsbesluit Wwft. Deze wijzigingen hebben ook gevolgen voor verplichtingen van de instellingen die onder het toezicht van het BFT vallen. Hieronder zullen de belangrijkste wijzigingen worden toegelicht.

Objectieve indicatoren (verplicht melden)

De grens van de objectieve indicator voor contante betalingen is verlaagd van € 15.000 naar € 10.000. Een transactie voor een bedrag van € 10.000 of meer betaald aan of door tussenkomst van de instelling in contanten, met cheques aan toonder of een vooraf betaald betaalinstrument (prepaid card) of soortgelijke betaalmiddelen moet worden gemeld.

De andere objectieve meldindicator (landenindicator) wordt zo gewijzigd dat nu wordt verwezen naar een in EU-verband opgestelde lijst met landen:

“Een transactie van of ten behoeve van een (rechts)persoon die woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft in een staat die op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn in gedelegeerde handelingen van de Europese Commissie is aangewezen als een staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme.”

De lijst met aangewezen landen is hier te raadplegen¹. Deze indicator, die voor alle instellingen geldt, houdt in dat alle transacties die voldoen aan deze indicator dienen te worden gemeld bij de FIU-Nederland. Op dit moment (augustus 2018) betreft dit de volgende landen: Op dit moment (augustus 2018) betreft dit de volgende landen: Afghanistan, Bosnië en Herzegovina, Guyana, Irak, Laos, Syrië, Uganda, Vanuatu, Jemen, Iran, Noord Korea, Sri-Lanka, Trinidad en Tobago, Ethiopië en Tunesië.

PEP's

De definitie van een political exposed person (PEP) is uitgebreid, het verschil tussen een binnenlandse en buitenlandse PEP verdwijnt. Voortaan vallen ook in Nederland wonende personen met een Nederlandse nationaliteit onder de PEP definitie.

Voorbeelden van binnenlandse PEP's zijn staatshoofden, regeringsleiders en ministers, alsmede parlementsleden, leden van bestuurslichamen van politieke partijen, leden van gerechtshoven en rekenkamers.

Daarnaast worden ook ambassadeurs, hoge officieren der strijdkrachten en bestuursleden van centrale banken als PEP aangemerkt. Gemeenteraadsleden en wethouders kwalificeren niet als PEP. Bij een PEP dient altijd een verscherpt cliëntenonderzoek te worden uitgevoerd.

UBO

De definitie van de uiteindelijk belanghebbende (UBO) is gewijzigd. Voortaan zal voor elke rechtspersoon of vennootschap een UBO van een cliënt moeten worden vastgesteld. Indien de instelling geen UBO kan vinden, moet het hoger leidinggevend personeel van de cliënt als zodanig worden aangemerkt, ook als dit hoger leidinggevend personeel geen aandelenbelang bezit in de cliënt.

¹ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing_en#eulegalframeworkonamlctf

Verder wordt verduidelijkt dat een instelling met betrekking tot een UBO op opvraagbare wijze vastlegt wat de aard en omvang is van het door deze persoon gehouden uiteindelijk belang. Het is immers niet alleen relevant om te weten wie deze persoon is, maar ook om te weten waarom hij kwalificeert als UBO.

UBO-register

De vierde anti-witwasrichtlijn verplicht lidstaten om een centraal register voor uiteindelijk belanghebbenden (UBO-register) in te richten. Dit register gaat transparant maken wie de uiteindelijk belanghebbende achter een onderneming of rechtspersoon is. Het UBO-register wordt via een apart wetsvoorstel 'Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden' ingevoerd.

Risicobeleid, risicoprofielen en risicomanagement

Zowel grote als kleine instellingen worden in het kader van risicomanagement verplicht tot het opstellen van een risicobeoordeling. De instellingen zijn verplicht de intensiteit van de cliëntenonderzoeksmaatregelen af te stemmen op de risico's op witwassen en financieren van terrorisme in een concreet geval. Nadat de risico's in kaart zijn gebracht, wordt van een instelling verwacht maatregelen te treffen om de risico's te beheersen (risicomanagement).

De Wwft schrijft een risicogebaseerde aanpak van kantoororganisatie en bedrijfsvoering voor. Alle instellingen zijn wettelijk verplicht om een beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen, vast te leggen en actueel te houden. Bij de beoordeling van de risico's moet de instelling onder meer rekening houden met haar cliënten, de landen en geografische regio's waar de instelling werkzaam is en (mogelijkheden tot misbruik van) haar dienstverlening. De nieuwe bepalingen aangaande risicobeoordeling hebben een dwingend karakter dan de eerder geldende normen: de instellingen worden verplicht de identificatie en beoordeling van hun risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te leggen, actueel te houden en op verzoek aan de toezichthouder te verstrekken. De instelling dient de risicobeoordeling ten grondslag te leggen aan de ontwikkeling van haar beleid, bestaande uit procedures en maatregelen, om de geïdentificeerde kantoorrisico's te beperken en effectief te beheren. Naast de uitvoering van het cliëntenonderzoek en het monitoren van transacties, kan hierbij gedacht worden aan de ontwikkeling van opleidingen voor medewerkers en aanvullende beheersmaatregelen.

De instelling was al verplicht te voorzien in relevante opleidingen voor haar werknemers, zodat zij in staat zijn een ongebruikelijke transactie te herkennen en een cliëntenonderzoek goed en volledig te kunnen uitvoeren. Volledigheidshalve wordt hieraan toegevoegd dat deze opleidingen dienen te zijn afgestemd op de risico's, aard en omvang van de instelling. Hiermee wordt bewerkstelligd dat werknemers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om de vereisten van de Wwft te kunnen naleven, specifiek zoals deze van toepassing zijn op de instelling waarvoor zij werkzaam zijn. De risicobeoordeling kan er ook toe leiden dat een instelling tot de conclusie komt dat onvoldoende beheersmaatregelen mogelijk zijn en dat daarom bepaalde risico's in het geheel moeten worden vermeden en dat dienstverlening niet kan worden uitgevoerd.

(Verscherpt) Cliëntenonderzoek

De Wwft voorziet in scherpere maatregelen voor cliëntenonderzoek. Er zijn minder mogelijkheden voor het toepassen van het vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Nog meer dan voorheen wordt uitgegaan van een risicogebaseerde benadering bij de uitvoering van het (verscherpt) cliëntenonderzoek. Het cliëntenonderzoek kan in gevallen van laag risico niet meer achterwege worden gelaten, zoals onder bepaalde omstandigheden mogelijk was.

In het kader van een verscherpt cliëntenonderzoek wordt toegevoegd de verplichting om onderzoek te verrichten naar alle complexe en uitzonderlijk grote transacties en uitzonderlijke transactiepatronen, die geen duidelijk economisch of rechtmatig doel hebben. In het geval van een dergelijke transactie dient de gehele zakelijke relatie met een cliënt door de instelling aan een verscherpte controle te worden onderworpen. Ook dient een verscherpt cliëntenonderzoek plaats te vinden indien de cliënt woonachtig of gevestigd is in een staat die door de Europese Commissie is aangewezen als een 'hoog risico'-staat. Deze transacties moeten ook gemeld worden op basis van de objectieve indicator.

In het kader van het verscherpt cliëntenonderzoek komt de verplichting voor instellingen terug om door middel van 'passende risicobeheersystemen' te bepalen of een cliënt of UBO een PEP is en om, in het geval van een PEP, verscherpte maatregelen te treffen.

Bij twijfel aan de betrouwbaarheid (juistheid of volledigheid) van eerder verkregen gegevens van of over de cliënt moet (hernieuwd) cliëntenonderzoek worden verricht met het resultaat dat de gegevens waarheidsgetrouw en toereikend zijn.

Compliance functie en audit functie

In de Wwft zijn de compliance functie en audit functie geïntroduceerd. Voor zover passend bij de aard en omvang van de instelling, beschikt een instelling over een onafhankelijke en effectieve compliance functie en audit functie. De compliance functie is gericht op het controleren van de naleving van de Wwft verplichtingen, waaronder het doen van meldingen bij de FIU Nederland. De audit functie controleert de naleving van de uitgevoerde compliance functie.

De compliance functie dient op onafhankelijke en effectieve wijze te worden uitgevoerd. Dit betekent dat de personen die betrokken zijn bij de uitoefening van de compliance functie, niet tevens betrokken mogen zijn bij de activiteiten waarop zij toezicht houden.

De verplichting voor de inrichting van een compliance en audit functie geldt in beginsel alleen voor bepaalde kantoren ("passend bij de aard en omvang van de instelling"). De criteria hiervoor zal het BFT bekend maken bij het verschijnen van de specifieke leidraad naleving Wwft.

Bevoegdheden BFT

Het sanctiearsenaal voor de toezichthouder is uitgebreid. De maximum boete is verhoogd. Tevens is een publicatiebevoegdheid in de Wwft geïntroduceerd. Het BFT kan bij bepaalde overtredingen een waarschuwing of verklaring publiceren, onder vermelding van de overtreding en de naam van de overtreder.

Vrijstellingen cliëntenonderzoek

De vrijstelling voor het cliëntenonderzoek voor kleine belastingaangiften en aangiften erfbelasting is komen te vervallen.

BFT, 24 augustus 2018